

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА ТА
УПРАВЛІННЯ**

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Валерій БУЛГАКОВ

В. Булгаков
«29» березня 2021 року

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
(СПІВБЕСІДА)**

з дисципліни «Українська мова»
для абітурієнтів-іноземців (базова середня освіта)
у 2021 році

КИЇВ
2021

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від “ 16 ” березня 2021 року № 8

Голова циклової комісії М. Кеев М. Р. Корнійчук
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Пояснювальна записка
3. Методичні рекомендації до вивчення основних тем
4. Критерії оцінювання знань
5. Список рекомендованої літератури

1. Загальні положення

Програма вступного випробування з української мови для абітурієнтів-іноземців, які вступають на навчання для здобуття освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр на базовій середньої освіти.

Організація та проведення вступних випробувань відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр.

Форма вступного випробування проводиться у формі співбесіди.

Тривалість вступного випробування (співбесіди) – 0,25 години на абітурієнта.

Результат вступного випробування оцінюється : «зараховано», «незараховано».

Перепусткою на співбесіду є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт(посвідка на проживання).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На співбесіді такого вступника член предметної екзаменаційної комісії вказує причину відсторонення та час. Аркуш співбесіди анулюється, а за співбесіду виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст відповіді.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування з української мови без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у конкурсі не допускаються.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співбесіду мають право проходити абітурієнти, яким, відповідно до Правил прийому у 2021 році, надане таке право.

Програма з української мови спрямована на систематизацію і закріплення знань з української мови.

Програма складається з трьох розділів.

Перший – «Фонетика і орфографія» визначає основні та дуже важливі правила написання слів, знання яких є яскравою ознакою культури мови людини.

Другий – «Морфологія» вчить відрізняти одну частину мови від іншої (інколи тільки текст підказує, до якої частини мови належить те чи інше слово), знати їх творення і змінювання, від чого залежить їх написання.

Третій – «Синтаксис і пунктуація» долучає до таємниць творення й вираження думки за допомогою речень, які є різні за побудовою, метою висловлення та інтонацією, – а значить, відмінні за пунктуаційними знаками.

Метою співбесіди з української мови є оцінювання рівня сформованості мовних компетентностей абітурієнтів-іноземців.

Для досягнення сформульованої мети необхідно: перевірити відповідність знань та умінь програмним вимогам; виявити рівень навчальних досягнень; оцінити ступінь підготовленості абітурієнтів-іноземців до подальшого навчання у коледжі.

Абітурієнт повинен знати:

- основні особливості фонетичної системи української мови;
- основні лексико-граматичні конструкції, необхідні для спілкування у побутовій та навчально-професійній сферах на початковому етапі; вміти:
 - у галузі читання: вміти зрозуміти під час читання загальний зміст тексту (ознайомлювальне читання, навчальне читання), його деталі, окремі факти та зв'язок між ними;
 - у галузі аудіювання: вміти зрозуміти на слух загальний зміст і деталі монологічних, діалогічних та діалогічно-монологічних висловлювань, що представлені вербально чи наочно-вербально;
 - у галузі письма: вміти письмово відтворити загальний зміст прочитаного тексту з опорою на план, вміти сконструювати особисте письмове висловлювання за вивченою темою.
- у галузі говоріння:
 - а) монологічне мовлення: вміти передати зміст прочитаного або прослуханого тексту, вміти сконструювати особисте висловлювання, що містить аналіз прочитаного або прослуханого, зробити висновки;
 - б) діалогічне мовлення: вміти прийняти участь у діалозі з навчально-побутової, країнознавчої, наукової або суспільно-політичної теми,

використовуючи різні типи діалогів (діалог-опитування, діалог-обмін думками, діалог-бесіда).

3. Методичні рекомендації до вивчення основних тем

Основи фонетики і графіки української мови: голосні та приголосні. Звуко-буквенні співвідношення та правила читання. Поняття про ритміку слова, складоподіл, словесний наголос, редукцію ненаголошених голосних. Поняття про ритмічні моделі слів. Приглушення дзвінких приголосних в кінці слова. Співвідношення приголосних за розпізнавальними ознаками глухості-дзвінкості. Вказівні конструкції зі словом ЦЕ. Особові займенники. Присвійний займенник МІЙ. Рід іменників. Узгодження іменників і присвійних займенників однини за родовими ознаками.

Категорія істоти-неістоти. Структура простого речення. Структура питального речення з питальним словом ХТО, ЩО.

Основи графіки української мови. Звуко-буквенні співвідношення та правила читання. Вказівні конструкції зі словом ЦЕ. Особові займенники. Присвійний займенник МІЙ. Рід іменників. Узгодження іменників і присвійних займенників однини за родовими ознаками.

Категорія істоти-неістоти. Структура простого речення. Структура питального речення з питальним словом ХТО, ЩО.

Основи фонетики і графіки української мови. Співвідношення приголосних за розпізнавальними ознаками твердості-м'якості. Завжди тверді Ч, Щ. Африкати ДЖ, ДЗ: ДЖЕРЕЛО, ДЗЕРКАЛО. Знак апострофу, слова з апострофом перед йотованими. Поняття про інтонацію і інтонаційне оформлення коротких розповідних і питальних фраз.

Поняття однини та множини. Правопис закінчень іменників у множині.

Питальні займенники ЧИЙ, ЧИЯ ЧИЄ, ЧИЇ.

Прикметник. Узгодження прикметників та іменників за родами та числами.

Питальні займенники ЯКИЙ, ЯКА, ЯКЕ, ЯКІ.

Парадигми дієслів першої і другої дієвідміни.

Кількісні числівники. Порядкові числівники.

Прислівник ДОБРЕ, ПОГАНО, ХОЛОДНО...

Заперечні конструкції. Порядок слів при запереченні.

Двоскладне просте речення з предикатом, вираженим дієсловом.

Складне речення зі сполучником ЩО, ЯК: Я думаю, що... Я знаю, як ...

Поняття однини та множини. Правопис закінчень іменників у множині.

Питальні займенники ЧИЙ, ЧИЯ ЧИЄ, ЧИЇ.

Прикметник. Узгодження прикметників та іменників за родами та числами.

Питальні займенники ЯКИЙ, ЯКА, ЯКЕ, ЯКІ.

Парадигми дієслів першої і другої дієвідміни.

Кількісні числівники. Порядкові числівники.

Прислівник ДОБРЕ, ПОГАНО, ХОЛОДНО...

Заперечні конструкції. Порядок слів при запереченні.

Інтонація діалогу. Інтонація зв'язного тексту. Ритміка багатоскладних слів.

Наказовий спосіб дієслів. Імператив.

Узгодження вказівних займенників з іменниками у формі Знахідного відмінку.

Знахідний відмінок (З.в.) іменників неістоти у значенні об'єкту.

Вживання інфінітиву після дієслова ХОТІТИ, ПОЛЮБЛЯТИ.

Складне речення причини зі сполучниками ТОМУ ЩО (БО).

Наказовий спосіб дієслів.

Узгодження вказівних займенників з іменниками у формі Знахідного відмінку.

Знахідний відмінок (З.в.) іменників неістоти у значенні об'єкту.

Вживання інфінітиву після дієслова ХОТІТИ, ПОЛЮБЛЯТИ.

Структура складного речення: «..., ТОМУ ЩО ...»

Місцевий відмінок іменників (однина) у значенні місця.

М.в. прикметників, порядкових числівників, вказівних та присвійних займенників у сполученні з іменниками на позначення місця.

Минулий час дієслів. Часова конструкція з дієсловом БУТИ у минулому часі.

Майбутній час дієслів.

З.в. іменників істоти та займенників.

Дієслова, що потребують знахідного відмінку іменника (ПРО КОГО? ПРО ЩО?). З.в. прикметників, вказівних та присвійних займенників, порядкових числівників у сполученні з іменниками істоти чи неістоти на позначення об'єкта.

М.в. іменників, прикметників, порядкових числівників, вказівних та присвійних займенників.

Минулий та майбутній час дієслова.

З.в. прикметників, вказівних та присвійних займенників, порядкових числівників у сполученні з іменниками істоти чи неістоти на позначення об'єкта.

Родовий відмінок (Р.в.) ім. на позначення суб'єкта володіння, при запереченні.

Родовий відмінок іменників у значенні приналежності (підручник з фізики) і місця – з прийменниками НЕДАЛЕКО ВІД, БІЛЯ.

Р.в. прикметників, порядкових числівників, вказівних, особових і присвійних займенників.

Конструкція зі словом МОЖНА + інфінітив.

Конструкція ДЕ МОЖНА ПРИДБАТИ... ? У ВАС Є ... ? СКІЛЬКИ КОШТУЄ ... ?

Складнопідрядне речення з підрядним означальним (зі сполучним словом ЯКИЙ, КОТРИЙ).

Р.в. ім. на позначення суб'єкта володіння, при запереченні.

Р.в. прикметників, порядкових числівників, вказівних, особових і присвійних займенників.

Конструкція зі словом МОЖНА + інфінітив.

Конструкція ДЕ МОЖНА КУПИТИ... ? У ВАС Є ... ? СКІЛЬКИ КОШТУЄ ?

Складнопідрядне речення з підрядним означальним (зі сполучним словом ЯКИЙ, КОТРИЙ).

З в. на позначення напрямку руху, на позначення часу. Дієслова руху.

Р.в. (од. і мн.) на позначення кількості.

З. в. прикметників, вказівних та присвійних займенників, порядкових числівників (однина).

Вираження точного часу. Конструкції КОТРА ГОДИНА?

Давальний відмінок (Д.в.) іменників, прикметників, порядкових числівників, вказівних, особових та присвійних займенників на позначення адресата.

Види дієслів (недоконаний, доконаний).

З.в. ім. для позначення напрямку руху. Дієслова руху ЙТИ, ЇХАТИ.

З.в. ім. для позначення часу (день неділі).

Р.в. для позначення кількості (однина і множина)

Орудний відмінок (О.в.) іменників, займенників для позначення спільної дії і спільного місцезнаходження (однина).

О.в. прикметників, вказівних та присвійних займенників (однина).

З. в. у значенні напрямку руху, на позначення часу. Дієслова руху. Р.в. (однина/ множина) у значенні кількості. З. в. прикметників, вказівних та присвійних займенників, порядкових числівників (однина).

Вираження точного часу. Конструкції КОТРА ГОДИНА?

Давальний відмінок (Д. в.) іменників, прикметників, порядкових числівників, вказівних, особових та присвійних займенників на позначення адресата.

Види дієслів (недоконаний, доконаний).

З.в. ім. для позначення напрямку руху. Дієслова руху ЙТИ, ЇХАТИ.

З.в. ім. для позначення часу (день тижня).

Р.в. для позначення кількості (однина і множина)

Орудний відмінок (О.в.) іменників, займенників для позначення спільної дії і спільного місцезнаходження (однина).

О.в. прикметників, вказівних та присвійних займенників (однина).

Д.в. іменників, прикметників і присвійних займенників для позначення віку людини.

Д.в. в безособових конструкціях. Д.в. в конструкціях з дієсловами ПОДОБАТИСЯ – СПОДОБАТИСЯ. Використання зворотних дієслів з об'єктами неістоти і прямих дієслів з суб'єктами істоти.

Доконаний вид дієслів.

Складне речення з підрядним часу. Дієслова руху доконаного виду. Дієслова руху доконаного виду на позначення початку та кінця дії. Дієслова доконаного виду майбутнього часу.

Пряма і непрама мова.

Д.в. іменників, прикметників та присвійних займенників для позначення віку людини.

Дієслова руху з префіксами.

Безособові речення з дієсловом БУТИ (минулий і майбутній час).

Заперечні конструкції НЕМАЄ, НЕ БУЛО, НЕ БУДЕ (чого, кого) в безособових реченнях.

Орудний відмінок іменників, прикметників, особових займенників, порядкових числівників, вказівних та присвійних займенників.

Дієслова, що використовуються з орудним відмінком (ЗАЙМАТИСЯ, ЗАХОПЛЮВАТИСЯ).

Р.в. з прийменником БЕЗ для позначення відсутності. (питання БЕЗ КОГО? БЕЗ ЧОГО?)

Дієслова руху з префіксами по-, при-.

Безособові речення з дієсловом БУТИ.

Заперечні конструкції НЕМАЄ, НЕ БУЛО, НЕ БУДЕ (чого, кого) в безособових реченнях.

Орудний відмінок іменників. Дієслова, що використовуються з орудним відмінком. Р.в. з прийменником БЕЗ для позначення відсутності. (питання БЕЗ КОГО? БЕЗ ЧОГО?)

Дієслова руху з префіксами по-, при-.

Чергування фонем. Чергування |а| - |ин| - |єн| - |н| : жати - пожинати - женці - жну.

Звукосполучення |ри|, |ли| - |ро|, |ло|: к |ри| вавий - к |ро| в, чорноб |ри| вці - б |ро| ви.

Багатозначність слів у сучасній українській мові. Метафора. (Думки, спогади краяли Іванові серце.) Метафоричне перенесення значень у художньому мовленні (грім оплесків, хмара думок, зоря надій).

Неозначені займенники дехто, дещо, деякий, хтось, щось, якийсь, хто-небудь, що-небудь, будь-хто, будь-що, будь-який, абихто, абищо, абиякий, хтозна-що, казна-що, казна-хто. Відмінювання і написання неозначених займенників.

Місцевий відмінок іменників на позначення об'єкта мовлення. Давальний, орудний і місцевий відмінок іменників множини. Присвійні займенники СВІЙ, СВОЯ, СВОЄ, СВОЇ.

Категорія дієслівного стану. Пасивний стан. Безособові дієслова. Вживання часових форм. Категорія способу. Парадигма наказового способу (третя особа однини і множини). Парадигма умовного способу.

Означено-особові речення: Люблю мандрувати по рідній країні. Неозначено-особові речення: У нас проханих не люблять. Складнопідрядні речення.

Збірні числівники. Дробові числівники. Відмінювання числівників.

Місцевий відмінок іменників на позначення об'єкта мовлення.

Складнопідрядні речення. Вираження умови виконання дії. Вираження нереальної умови виконання дії.

Давальний, орудний і місцевий відмінок іменників множини.

Морфемна структура слова: Корінь слова. Слова спільного кореня. Афікси. Типи афіксальних морфем: префікс, постфікс, суфікс, флексія. Основа слова і закінчення.

Словотвір. Поняття твірної основи. Способи словотвору. Аббревіація.

Усі типи лексичних синонімів: стилістичні (говорити - балакати); семантичні (вивчати - штудіювати); семантико-стилістичні (архітектор - зодчий).

Контекстуальні синоніми й антоніми.

Дієслова руху НЕСТИ – НОСИТИ, ВЕЗТИ – ВОЗИТИ, ВЕСТИ – ВОДИТИ.
Способи порівняння прикметників.

Використання доконаного і недоконаного видів дієслова для позначення одночасності та послідовності виконання дії.

Відмінювання прикметників у множині. Складнопідрядні речення з підрядним з'ясувальним.

Займенник ВЕСЬ.

Р.в. и З.в. іменників у множині.

Використання доконаного і недоконаного видів дієслова для позначення одночасності та послідовності виконання дії. Відмінювання прикметників у множині. Складнопідрядні речення з підрядним з'ясувальним.

Займенник ВЕСЬ.

Р.в. и З.в. іменників у множині.

Пароніми (континент - контингент, громадський - громадянський, ефективний - ефектний).

Власне українські слова. Запозичення з інших слов'янських і неслов'янських мов.

Прислівник. Прислівниковий зворот.

Дієприкметник. Активні дієприкметники теперішнього часу. Активні дієприкметники минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Пасивні дієприкметники. Предикативні форми на -но, -то.

Дієприслівник. Дієприслівники недоконаного виду теперішнього часу. Дієприслівники минулого часу. Дієприслівники на -ся, -сь.

Прислівник. Обставинні прислівники причини (зозла, згарячу). Обставинні прислівники мети (умисне, наперекір, напоказ). Ступеневі порівняння прислівників.

Зворотний займенник себе.

Сполучник. Одиначні, повторювані, парні сполучники. Прості, складні, складені сполучники. Підрядні обставинні сполучники міри, ступеня: аж, що аж, що і. Сурядні розділові сполучники: то (то..., то...), не то... не то, чи (чи..., чи...), або(або..., або...), хоч..., хоч... . Парні сполучники: не тільки... а й, не тільки... але і, як ... так, хоч... але, якщо... то, чим... тим. Складені сполучники: через те що, для того щоб, з тим щоб, незважаючи на те що, подібно до того як, в міру того як

перед тим як, дарма що, як... .

Різновиди безособових речень: Води вистачить надовго; Надворі пахне весною; Павла лихоманило; Світає; Морозить; Смеркалося; Нанесло гори піску; Тепло мені і спокійно; Йому було приємно відчувати, що про нього піклуються; Між будинком і вулицею розбито мальовничий майданчик.

Складнопідрядні речення з різними видами підрядності.

Дієприкметник. Дієприкметниковий зворот.

Прислівник.

Зворотний займенник себе.

Складнопідрядні речення з різними видами підрядності.

Активна і пасивна лексика в сучасній українській мові. Професійна та діалектна лексика. Застарілі слова. Неологізми.

Відмінювання та особливості вживання неозначених займенників.

Засоби вираження часу. Особливості відмінювання кількісних числівників.

Прийменник. Первинні і вторинні прийменники. Прості, складні, складені прийменники. Прийменники, що вживаються з родовим відмінком: без, для, біля, коло, до, крім, після, проти, навпроти, у (в), з (зі, із), посеред (серед), від (зліва від, справа від, далеко від, недалеко від). Прийменники, що вживаються із знахідним відмінком (в) на, за, через, про. Прийменники, що вживаються з орудним відмінком (з, перед, над, під, між, за, поруч з, поряд з). Прийменники, що вживаються з місцевим відмінком в (у) на, по. Складені прийменники: у зв'язку з, незалежно від, відповідно до, напрямку до, незважаючи на, починаючи з тощо.

Відмінювання та особливості вживання неозначених займенників.

Засоби вираження часу. Особливості відмінювання кількісних числівників.

Фразеологічні сполучення (нічого в рот не брати, брати близько до серця, брати на глум).

Частка. Підсилювальні частки: а, аж, адже, же (ж), -таки, -бо, -но, -то.

Вигук. Вигуки, що виражають волевиявлення, спонукання до дії. Звуконаслідувальні слова.

Вставні слова і словосполучення:

а) виражають модальну оцінку (безсумнівно, безумовно, звичайно, можливо, мабуть, здається, напевне, очевидно, без сумніву);

б) виражають почуття людини у зв'язку з повідомленням (на щастя, на жаль, на сором, як на біду, як на зло, як навмисне, нівроку, шкода);

в) привертають, активізують увагу співрозмовника (чуєте, знаєш, дивіться, бач, бачите, погодьтесь, повірте, уявіть собі, майте на увазі, зверніть увагу, прошу вас, даруйте, між нами кажучи та ін.);

г) указують на джерело повідомлення (кажуть, як кажуть, за висловом..., на думку..., на мою думку, по-моєму, по-твоєму);

д) допомагають упорядкувати думки, пов'язати їх між собою (по-перше, по-друге, нарешті, з одного боку, до речі, між іншим, навпаки, наприклад, отже, словом, значить, виявляється, зокрема, зрештою);

е) виражають емоційність вислову, наголошують на його експресивності (даруйте, пробачте, легко сказати тощо).

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступник отримує білет, який містить три питання. Перше та друге – це теоретичний матеріал, де абітурієнт відповідає усно. Третє питання є практичним (виконується абітурієнтом письмово).

При оцінюванні відповіді основна увага приділяється таким критеріям:

- 1) повнота і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Відповідь вступника оцінюється : «зараховано», «незараховано»

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Мова для всіх: Навчальний посібник з української мови для студентів підготовчого факультету. Частина 1 / Моргунова Н.С., Резван О.О. – Харків, 2008. 85 с.
2. Мова для всіх: Навчальний посібник з української мови для студентів підготовчого факультету. Частина 2 / Моргунова Н.С., Резван О.О. – Харків, 2008. 90 с.
3. Українська мова для іноземців. Чистяхова А.Б., Селіверстова Л.І., Лагута Т.М. / Підручник. Харків: Індустрія, 2008. – 383 с.
4. Харків. Перші кроки. (Навчальний посібник з читання за матеріалами місцевого країнознавства для іноземних студентів.) Тараненко В.В., Солодова Л.Є., Доценко Т.Г. – Харків, 2010. – 140 с.
5. Комунікативний мінімум (українсько-французький, українсько-англійський, українсько-китайський, українсько-арабський)
6. Базовий двомовний словник (українсько-французький, українсько-англійський, українсько-китайський, українсько-арабський)

Допоміжна література

1. Українська мова. Перші кроки. Відеоситуації (Опришко Н.О., Денисенко О.С.)
2. Українська мова як іноземна (початковий курс): Підручник / В. Вінницька, Л. Головяшина, Н. Плющ – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. – 379 с.
3. Вивчаймо українську мову!: Навчальний посібник / М. Джура. – Львів: ЛА «Піраміда», 2007.– 212 с.
4. Ласкаво просимо! : навч. посібник з української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 387 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://files.khadi.kharkov.ua/pidgotovki-inozemnikh-gromadyan/filologiji.html>